TEXTE DIALECTALE AROMÂNE DIN GRECIA, R. MACEDONIA, ALBANIA (înregistrări recente)[1]

MANUELA NEVACI, CARMEN-IRINA FLOAREA

În cadrul proiectului *Convergenţe lingvistice balcano-romanice în dialectele româneşti sud-dunărene*, au fost înregistrate texte dialectale aromâne de către Manuela Nevaci în 2016–2017. Textele au fost transcrise şi transpuse în limba literară de Manuela Nevaci şi Carmen-Irina Floarea.

Reţeaua de anchetă a cuprins localităţile: Samarina, Smixi, Selia di Supră (Seli), Kristalopighi, Livezi (Meghali Livadi) (din Grecia); Cruşova, Ohrid (din R. Macedonia); Moscopole, Corcea, Andon Poci (Albania), Giumaia de Sus; Cogealac, Poiana, Stejaru (pentru dialectul aromân).

[Rămăníi̯a]

[ţi ɖâţe̯ái̯ tíni de̯anávra]
ɖâţe̯ámu̯ di pituláɖ'ăl' cănd(u̯ irá tu Čamăríi̯a ĸíma// túta R̄ămăníi̯a/ tuţ e̯rá picurárl' ⌣ja⌣aţel' //

[ş-ţi va s-spúnâ R̄ămăníi̯a]
Rămăníi̯a va s-spúnâ rămĕńl'e... toţ fărś il'óţîl'/ s-acáţâ ş-aístâ R̄o̯mąníi̯a //

[aíč pituláńi căti oi̯ ave̯á]
ave̯á ɖáţi níl'e di oi̯ //

[j-dapói̯a⌣jánţ căţ⌣ave̯á]
alánţ nu⌣ave̯á ţivá ič// tuţ irá picurárl'//

[grai fărşerot; Tache Abrazie, 42 de ani, Florina, Grecia]

[1] This work was supported by a grant of the Romanian National Authority for Scientific Research and Innovation, CNCS – UEFISCDI, project number PN-II-RU-TE-2014-4-2523, title of the project: *Balkan-Romance Convergences in South-Danubian Romanian Dialects (BALKROM)*.

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[Rămăníi̯a]

[ce spuneai tu adineauri?]
spuneam despre cei ai lui Pitu când erau în Ceamăria, jos. Toată *Rămănia*. Toți erau păstori la aceia.
[şi ce vrea să însemne *Rămănia*?]
Rămănia vrea să însemne *rămănii* [= aromânii] .., toți fărşeroții formează această *Românie*//
[cei ai lui Pitu câte oi aveau?]
Aveau zece mii de oi.
[şi apoi, ceilalți câte aveau?]
Ceilalți nu aveau nimic. Toți erau păstori.

[Moscópoli]

amᵘ̯ haráu s-vâ spun ti Moscópole / câ Moscópoli ári isturíi lúngâ/ ári ditᵘ̯ únă ńíl'i trei̯ súti trei̯ḑăț căndᵘ̯ s-timil'usí di arâmắń / dapói̯a criscú aşé cum crescᵘ̯ tuț căsăbáḑîl' di s-fęți cu şai̯ḑắḑ di ńíl'i di bânătóri̯/ dúpă ți să sculắ d-apói̯a z-difęti un câsâbắ/ víniră ş-alț nu maş arâmắń // d-apói̯a cum i̯ásti únᵘ̯ câsăbắ avú túti ațęli instituțióni di academíi̯e/ di patrusprăγínγiț di bisérț // avú mănăstírᵘ̯ / avú comérțᵘ̯ / avú ... /ma nu maş̡cu acó [ε] tu aístᵘ̯ căsăbắ ți irá Moscópoli // ma avú şi legătúră cu Egíptu / cu Viéna / cu Italíi̯a z-ḑățémᵘ̯/ di Venedígu de-astúmțina // ş-criscú un căsăbắ máρę̡/ aístî criştęri ți s-fęți cu lúcuru a ómińilor cu comérțu / cu lucrárę̡a cu ... avură únă [ε] z-ḑăcᵘ̯ ĝelozíi dę̡ alánț/ ardérę̡a di próta áli Moscópoli fu...//

[cai̯ avę̡á/ cai̯ îi zâlipsę̡á pi el'?]

u zâlipsę̡á ațélⁱ̯ ți lă... irá fricắ di năşⁱ̯/ ațéi̯ ți s-fęțiră convértimi la turț //

[armắń, ma?]

nu armắń/ nu / aței̯ ți̯irá avrígra di Moscópole / da // şâ d-apói̯a tu únă ńíl'i şápti súti şai̯ḑățináu fu ardérę̡a di próta căndᵘ̯ íi̯a irá tu ață ma mári criştęri áli Moscópoli/ astúmțina sę̡-ársi di Alí Paşélu ți nu̯-ári maş Moscópoli/ ma ársi Grămostéę̡a/ ársi múlti horⁱ̯ di̯-armắń ți irá sculáti tuț// şi căsăbáḑ/ nu/ maj̡ di̯-arămắń [ε] elᵘ̯ fęți terór ş-la albanéji / da/ d-apói̯a tu únă níli óptu súti obḑățişápti fu a tréi̯lę̡a ardęri/ că bélⁱ̯'i ți irá dę̡-avrígăra lâ câftá tácsi z-ḑățémᵘ̯// şi sę̡-amânáră că cumᵘ̯ ę̡ásti lúcuru̯ áli [ε] a comérțului̯/ ímnă̡ nu ímnă̡/ şⁱ̯-el' lu căftá // d-apói̯a víniră di fęți nâpói̯ únă

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

ardẹ́ri ş-únă [ɛ] nu maṣ́ ardéri/ ma şi furári ṣ́-túti aɬánti // aístă fu ardérẹa di daọ́ara ţi irá di Beléni dẹ-a ɬócuị dẹ-avrígăra / antréị̂lẹa /d-apóị̂a irá tu ƙirólu alꟿ [ɛ] a príma alu [ɛ] alúmtă dit lúme/ astumţína irá dáli blócurị̇ ţi ampulîsẹ́a şi si sculá ĉéti tị̂-apărárẹa dị̂ ‿Albaníị̂e/ Sáli Bútca ţi irá un belꟿ di Bútca di Colóńa / erá cu ĉéta luị̂ ş-vrẹa s-triţẹ́á ş-pitꟿ Moscópoli / ş-bâgá flámburi/ l'-ḍăsiră «nu treţ pitꟿ Moscópoli » aíĉ lâ ḍâţémꟿ paríị̂ą̂a lorꟿ «câ ai ş-alţ dúpû tíni» «nu / voị̂ s-trecꟿ» ş-aţéị̂ dapóị̂a dicára intrără nuntrꟿ/ işără ditꟿ comándą̂]ꟿ Sáli Bútca şi furără / arsíră / arăkíră şị̂-aţẹ́á irá a tréị̂lẹa árdiri áli Moscópoli//

[grai fărşerot; Andon Hristo, 68 ani, Elbasan, Albania]

[Moscopole]

[Am bucuria să vă spun despre Moscopole, că Moscopole are o istorie lungă. Are de la 1330, când a fost întemeiată de aromâni. Apoi crescu aşa cum cresc toate oraşele de se făcu cu 60 000 de locuitori. După aceea se ridică [=se dezvoltă] apoi, se dezvoltă ca un oraş, veniră şi alţii nu numai aromâni. După aceea, aşa cum este un oraş, avu toate acele instituţii, de Academie, de 24 de biserici, avu mănăstire, avu comerţ, nu doar acolo în acest oraş, care era Moscopole, ci avu şi legătură cu Egiptul cu Viena, cu Italia, să zicem, de Veneţia de atunci. Şi crescu un oraş mare, această creştere ce se făcu prin munca oamenilor, cu comerţul cu munca, cu...Avură, să spun, o gelozie din partea celorlalţi. Prima ardere a Moscopolei.

[cine avea, cine îi invidia pe ei?]

– O invidiau aceia cărora le era frică de ei, aceia ce se convertiseră la turci.

[aromâni, nu?]

– Nu aromâni. Aceia care erau în jurul Moscopolei. Şi apoi, la 1761 fu prima ardere [= incendiere], când era în cea mai mare creştere a Moscopolei. Atunci fu arsă de Ali Paşa, care nu arse numai Moscopelea, dar arse Gramostea, arse sate de aromâni care erau ridicate [= dezvoltate]. Toţi. Şi oraşe, nu numai de aromâni. El făcu teroare şi la albanezi. Da. Apoi, 1887 a fost a treia ardere. Căci beii care erau în împrejurimi le cerau taxe şi întârziară, precum este lucrul comerţului, merge, nu merge. Şi ei le cereau apoi. Veniră de făcură din nou o ardere şi nu numai ardere, dar şi furară şi toate celelalte. Aceasta fu a doua ardere, care venea de la Tepeleni, de-ai locului, din împrejurimi. Apoi, a treia era în timpul Primului Război Mondial. Atunci erau două blocuri care se luptau. Şi se sculau cete pentru apărarea Albaniei. Sali Butca, care era un bei din Butca, din Colonia, era cu ceata lui şi voia să treacă şi prin Moscopole şi punea steaguri. I-au zis „nu trece prin Moscopole”, ăştia, să le spunem grupul lor, „că ai şi pe alţii după tine”. „Nu. Vreau să trec”. Şi aceia, apoi,

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

după ce intrară înăuntru, ieşiră de sub comanda lui Sali Butca şi furară, arseră, răpiră. Şi aceea fu a treia ardere a Moscopolei.]

[límba i̯ásti únă isápi]

un reportáj ți spun̯á tu tilióras i / ți av̯iá l̯uátă nsus *omos sti Rumánia psilá* tu sínur̯ cu Muldavíi̯a / spuň̯iá rĕmắń [români] ᵃrmắni irá cumᵘ̯ irá p̂ắrínțăl' a noî unǫ́ră // cu cal' cu strúnga di̯ o i̯ cu vilénd̯i cu strańli cum li̯-av̯á mumĕńli a no̯ásti //

[Ş-aduț̯á multū̯] multū̯ únă̯ i̯sápi tîș cánda irá o̯áminĺ̯-a noî // aț́él' av̯iá fud̯ítă di̯-au̯á di Séĺ'a di Susᵘ̯ / Séĺ'a di Súpră]

Nu ș̄ti̯u di [ɛ] di̯-u̯ a̯v̯iá fud̯ítă unǫ́ră irá tîș́ cândᵘ̯ irá rə̑mắńil' d̯e̯-a noî / cum irá a noî
unǫ́rə̑//

[ma i̯-avd̯ắș́ cumᵘ̯ zburá?]
tîș ca noi̯ //

[tuș ca noi̯]
[ș-irá romắni?]

rămə̑ń irá //

[aș́éț́i?] [romắni dit Moldavíi̯é]

nu / nu / di Rumuníi̯e irá/ di Rumuníi̯e irá/ Rumanii / sínurᵘ̯ cu Moldova / sínurᵘ̯ cu Moldova / ne //

[noi tu pártə̯a aț̯á di Româníi̯a tutᵘ̯ Moldóva d̯âț́ém / ma Moldóva ditᵘ̯ Rămăníi̯e // Moldóva di căt̯ au̯á ș-Moldóva di căt̯ acó //

[tutᵘ̯ Moldóva dăț́émᵘ̯ / ma i Moldóva no̯ástră dit Românía]

ma límba i̯ásti únă isápi //

[únă isápi iásti / aș́é i̯ásti]
[tânúș́ mínti vărᵘ̯ zborᵘ̯ ditᵘ̯ Romăníi̯a?]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

e tóra ți ţânúi̯ ? / míni avḑámᵘ̯ ṣ̄-aρ̄ămáşᵘ̯ cu gúīra jdişcľísă / că aρămáṣ̄ᵘ̯ cum că ţe că zbuρʰá ca noi̯ // ľ-avi̯á lu̯átă gréţi̯ĕ tu ... aşéți [tu televízii] /ş-li sḱīrá tça s-li ǵ ivisi̯ástă / ş-míni ľ-aduḱámᵘ̯ cu zbo̯áρăli / aşéți //

[eľ ḑăcᵘ̯ ḱéptᵘ̯ cum ḑăţémᵘ̯ noi̯ ḱeptᵘ̯]

ne / ǵ íni cum ḑăţémᵘ̯ noi̯ ǵ íni //

e /aşé gíni [e aşé i̯ásti]

aşé irá //nu vrçám z-ǵ iviséstᵘ̯ cum li ḑiţçá că le̯-aduḱámᵘ̯ cumᵘ̯ li ḑiţçá //

[aşé i̯ásti] //

[Hilea Bazinos, grai fărşerot, 56 ani, Cristalopighi, Grecia]

[limba este aceeaşi]

– Un reportaj ce era arătat la televizor, ce era luat din România, de sus, la graniţa cu Moldova, îi arăta pe români, români cum erau părinţii noştri odinioară: cu cai, cu strunga de oi, cu cergi, cu straie cum le aveau bătrânele noastre
[semănau mult]
mult / la fel / la fel cum erau oamenii noştri //
[ei plecaseră de-aici din Selia de Sus[2]]
nu ştiu de unde plecaseră odinioară/ dar erau aidoma aromânilor noştri / cum erau ai noştri odinioară /
[dar i-ai auzit cum vorbeau?]
la fel ca noi
[la fel ca noi]
[şi erau români?]
români erau
[români din Moldova]
Nu, nu. Din România. Din România erau.
[la graniţă cu R. Moldova]
da
[Acelei părţi din România noi tot Moldova îi spunem, dar Moldova din România.]
S2: Moldova din partea asta şi Moldova de dincolo.
[tot Moldova o numim]
S1: da, dar limba este aceeaşi

[2] Selia de Sus – aşezare de aromâni fărşeroţi lângă oraşul Veria (Grecia).

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[este aceeaşi, aşa este]
[ai reţinut vreun cuvânt din România?]
e, acum ce am ţinut minte? eu auzeam şi am rămas cu gura căscată / că am rămas [aşa] pentru cum vorbeau. La noi îi prinseră grecii în televizor şi le scriau [= le subtitrau vorbele] ca să poată fi citite. Şi eu le înţelegeam cuvintele.
[Şi ei spun *chept* cum zicem noi *chept*]
Da.
[*ghini*, cum spunem şi noi *ghini*]
Da, aşa: *ghini*.
[Da, aşa este].
Aşa era. Nu vream să citesc cum le ziceau [subtitrau] pentru că le înţelegeam cum le spuneau.
[Aşa este].

[ðálă, ǵíză, ḍărᵘ]

[cum s-adără ðala? ţi i ðála?]

ðála ... amíń láptili tu turbulíţă/ ála s-lu̯-aláśi̯ únă ḍúu̯ă tu ḳ́éli/ i tu altᵘ vasᵘ/ ta si [ɛ] i̯a nʱamᵘ di csínă/ i tu ḳ́éli i tu gâdán / j-dapói̯a lu̯-amíń tu turbulíţă/ ála s-ħíbă táħina tu arâţímimi/ ş-ulᵘ baţ cu lému nundᵘ tu turbulíţă/ ési úmtᵘ/ śe̯-alé̯ḍi umtᵘ di bătḗri/ ş-aţe̯á ţe̯-arămắni dḛapói̯a/ tútă láptili ţe̯-arămắni/ ðálâ / aţe̯á-i ðálă // dḛ-apói̯a câ ési umtᵘ şi-arămắni ðálă// aţá-i̯ ðálă/

[ǵíza ţi i̯ásti?]

ǵíza ésti aţá ţi z-ḍắśᵘ dḛanávra //

[ḍă ninga nă o̯ără/]

ţi ... ʱerǵ ḍăru / lu ʱerǵ ḍăru/ lu-astáy/ ţi ḍăşᵘ míni / lu̯-astáy ḍ̊ţém/ ş-ési ǵíză/
[şi ḍăru / di̯-u s-fáţi ḍăru/ di̯-u i̯ási]

ḍăru i̯ási ditᵘ caşᵘ //

[ma cum /cum s-fáţi ḍăru/ ţi-i̯ faţ a cáşui̯ ca s-i̯ásă ḍărᵘ?]

nu lu văḍúś cum lu vigl̓ái̯ asḛarno̯áptḛa? lu frănḍ ş-lu̯-amíń tu sticăto̯ári ş-ḍăru cádi mpádi/ cáşu arămắni tu sticăto̯ári/ ş-aţélᵘ i ḍăru ţi cádi tutᵘ / ş-aţeɬᵘ dḛapói̯a lu baḍ ăn foc/ lu astăl̓ém ş-ési ǵízâ //

[grai fărşerot; Lefterie Trăşu, 63 de ani, Cristalopighi, Grecia]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[zară, jintiță, zer]

[Cum se face zara? Ce e zara?]

Zara ... pui laptele în putinei dar să-l laşi o zi în burduf sau în alt vas ca să ia puțină acreală, fie în burduf, fie în într-un vas de lemn. Şi după aceea, îl pui în putinei, însă să fie dimineața, pe răcoare. Şi-l bați cu lemnul [= mâtca] înăuntru în putinei. Iese untul, se alege untul prin batere şi ceea ce rămâne apoi, toată, laptele ce rămâne, zară, aceea e zară după aia, că iese [= se alege] untul şi rămâne zara. Aceea-i zară.

[Ce este jintița?]

Jintița este ceea ce-ți spusei adineauri.

[Spune încă o dată.]

Ce ... fierbi zerul. Îl fierbi zerul. Îl brânzeşti, ce spusei eu, îl tai, spunem şi iese jintiță.

[Şi zerul, de unde se face [= rezultă] zerul, de unde iese?]

Zerul iese din brânză.

[Dar cum se face zerul? Ce-i faci brânzei ca să iasă zerul?]

Nu văzuşi cum l-am vegheat [= urmărit] ieri seară? Îl frângi şi-l pui în strecurătoare şi zerul cade jos. Brânza rămâne în strecurătoare şi acela e zer care cade tot. Şi pe acela apoi îl pui pe foc, îl brânzim şi iese jintiță.

[múma mẹa]

[Olivéra, ḍă niɬámu di múma táu]

Múma mẹa Fánca irá multᵘ mintiménă //

[cumᵘ u̯-aclima múma ta?]

Fánca // ș̌-noi̯ u̯-aduțém dẹ-amínti cáfi ḍúu //ḍăcᵘ că aístâ muľári va irá țivá importántă ahătᵘ cățe u̯ aduțémᵘ cáfi ḍúu dẹ-amínti/ ăń dẹadi ahtári prácsi ș̌-ahtărɨ̯ búni lucări ți li purtămᵘ nínga/ bână̆ multᵘ kiró // avẹa nauḍățiɣinγíț di̯ ań/ ș̌-u̯-acâțămᵘ noi̯ //

[câț ań bână̆?]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

nauḑăţiɣinγíţ // míni-ń pári că noi armắńiľ bânắmɥ cáma lúngu câţé noi avém uminitáti şi nu făţémɥ múlti urúti lúcri, ńi pári tu bánă/ ş-nă-bânămɥ cámu lúngă bánă// aşé păn-tóra ári spúsă/ e múma m a totắna ḑăţeá cândɥ nă vid ámɥ vără gr áu nv ástă ḑăţ á s-nu ľi calţ tu-aúmbră áli nv ásti/ că ţé i̯ásti sac ligát/ nu ştii ţi poártă aţ á di múmă-ńa ń-ári arămásă//

[grai fărşerot; Olivera Babovsca, 32 de ani, Bitolia, R. Macedonia]

[muma mea]

[Olivera, zi [= povesteşte] puţin [=ceva] despre bunica ta?]

Bunica mea, Fanca era foarte inteligentă.

[Cum se numea bunica ta?]

Fanca. Şi noi ne-o aducem aminte în fiecare zi şi se zice că această femeie trebuie să fi fost cineva atât de important, căci ne-o amintim în fiecare zi. Mi-a dat o asemenea învăţătură şi atâtea lucruri bune pe care le păstrăm încă. Trăiau mult odinioară. Avea 95 de ani şi noi am apucat-o [= am cunoscut-o].

[Câţi ani a trăit?]

Nouăzeci şi cinci. Mi se pare că noi aromânii trăim mai mult, căci noi avem omenie şi nu facem multe lucruri urâte [= rele], mi se pare, în viaţă. Şi trăim [= avem] o viaţă mai lungă. Aşa ni s-a spus până acum. Şi bunica mea totdeauna zicea, când vedeam vreo femeie gravidă, zicea să nu calci în umbra femeii măritate, căci ea este sac legat: nu ştii ce poartă. Asta mi-a rămas [=ştiu] de la bunica mea.

[isturíi̯a cu úrsa]

[ḑă ş‿aístă isturíi cu úrsa]
îi̯ ḑăşɥ a fi̯átăľi̯i̯ ti cắń // câţé ţi arɥ ma múltă mínti ti nă̯scắnţ o̯ámiń / ma múltă mínti // ara únă úrsă cu doi̯ ńiţ // nă̯ mắcá tutíputa / nă̯ mắcá cắpră //şi neşɥ ta s‿afɬɥ / ta z‿vedɥ ca ţi patɥ cắpărɨ // ş‿u̯‿aflái̯ cu dóľi ńiţ // căndu̯‿agudíi̯ dóľi niţ / máră s‿ umplú ta s‿mi mắcă// ş‿ave̯ámu̯‿unɥ căni // tărcú cắníli dininte s‿u̯‿acáţă de̯‿ acó̯ te̯a s‿to̯áră cu năsɥ / ta s‿scapɥ míni / şi̯‿aşé ascăpái̯ //
[ascâpáş]
– scăpắ j‿d‿unɥ porcɥ aístu̯‿ao̯ //
[i̯a ḑă ş‿ate̯á cu pórcu]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

lu͡ ͜avę͜ agudítă pórcu / lu͡ ͜avę́á pliguítă // aşé ḑăţéţ voi̯ pliguítă ? //
[aşé ḑâţémᵘ pliguítâ]
ş ͜avę́á hipt ͜unᵘ pliscᵘ // avémᵘ plíscuri̯ múlti noi̯ nḑę́ánă // míni lu văḑúi̯ / ma ḑăşᵘ nácă avę́á psusítă / că cănľi lu͡ ͜avę́á acăţátă di nḑę́ánă ş ͜lu strîn̯ḑę́á aşéţi // u sculái̯ tufé'ka únă o̯ără s-u dau̯ // dáu ori̯ // nu i̯ ͜u dedᵘ // ş ͜tu͡ ͜aţę́á sáti bîtú tiléfonu / ş ͜neşᵘ s ͜ascúltᵘ tiléfonu aşéţi ditᵘ ĝépi // ş ͜cu͡ ͜únă mănă ţănéámᵘ tufé'ka // ş ͜aţélᵘ ţi s ͜siliǵí di nun ta s ͜fúgă / ş ͜mi̯ ͜aflắ ͜n cáli míni // ş́ ͜ń băgắ mănа aǫ́ şi mi̯ ͜arucắ ḑáţi métri // mi̯ ͜arucắ na stắnga // j ͜dę ͜acó găḑúi̯ tu născănti plíscuri aşéţi // ma irámᵘ lişórᵘ // ma s ͜irá vărᵘ ţi s ͜irá grasᵘ niĥámă u s ͜avę́á cărpátă mpádi //
[şi̯ ͜aşé scăpáşi̯]
aşé scăpái̯
[– cai̯ ti lu͡ ă tiléfonu]
– dhimarhós ţi̯ ͜avémᵘ kirútă //

[grai fărşerot; Tache Abrazie, 46 de ani, Florina, Grecia]

[cu ursul]

spune istorioara cu ursul / îi spusei fetei despre câini de ce au mai multă minte decât nişte oameni / mai multă minte // era un urs cu doi pui / ne mânca animalele domestice / ne mânca caprele // şi mersei ca să o găsesc / ca să văd ce păţesc caprele // şi o găsii cu amândoi puii // când îi lovii pe cei doi pui / cel mare se înălţă ca să mă mănânce // şi aveam un câine / îi trecu câinele pe dinainte şi o apucă de acolo ca să se întoarcă cu el / ca să scap eu / şi aşa scăpai //
– ăsta de aici a scăpat şi de un porc (mistreţ)
[– ia spune-o şi pe-aia cu porcul]
îl lovise (cu puşca) pe porc, îl rănise //
– aşa spuneţi voi, rănit
[– aşa spunem rănit]
îşi infipsese un lemn de plisc (un arbust cu lemnul dur) / avem mulţi arbuşti de plisc pe deal // eu îl văzui / dar îmi spusei că poate murise // că câinele îl apucase de sus şi îl strângea aşa // ridicai puşca să trag o dată // nu am tras de două ori // şi în momentul ăla sună telefonul / şi mă dusei să ascult la telefonul pe care îl aveam în buzunar // şi cu o mână ţineam puşca // şi ăla se repezi dinăuntru să fugă şi mă găsi în cale pe mine // şi-mi puse mâna aici şi m-aruncă zece metri / mă aruncă la stânga / şi de-acolo căzui în nişte arbuşti de plisc aşa / dar eram uşor / dacă ar fi fost unul puţin mai gras n-ar fi crăpat jos //
[– şi aşa ai scăpat]
– aşa scăpai

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[– cine te-a căutat la telefon?]
– primarul pe care l-am pierdut //

[cum◡vínim◡Óhârda]

[ş-avéţ vinítă di Bɕála di Súpră aɯáţi Ohrida]

da/ di Bɕála di Súpră//

[di căţ ań ɦiţ aɯá Óhrida?]

di tu ... únă ńíl'i náu súti doi̯sprăɣínɣiţ ánu/ víniră tátû-ńᵸ ş́-máma mɕ tu Bítuli [tu Bítula] doi̯ ań ş́iḑúră Bítuɬi /ş-tu únă ńíl'i náu súti pai̯sprăɣínɣiţ /dúpă doi̯ ań /víniră Óhârdă/ astúmţina Óhârd arâmásiră // maş́ i̯ tɯ-ai̯stᵸ ɬocᵸ ɦ́imᵸ tóra/ ɕa dɕ-astúmţina escᵸ aɯáţi/ tuţ ɦ́imᵸ/ aɯáţi//

[múltu ǵ íni hiţ]
[ḑăsitᵸ că vínitᵸ di Bɕála di Súpră/ víniră mulţ armăń Óhrida aɯáţi astúmţina?]

di Bɕáɬa di Súpră / di Bɕála di Súpră Óhârda víni maş́ proţ armăń di Bɕáɬa di Súpră / ţi víniră di Óhârda irá tátâ-ńᵸ ş́-nána mɕa [próţăl'] ţi víniră di Mbɕála di Súpră// [aşé] dɕ-apói̯a acâţáră di Bɕála di Súpră cáma / cáma ncọá víniră ọámiń di Bɕála di Ǵósᵸ/ di Cămpu◡yíniră cama armăń//

[aţéi̯ di Bɕála di Ǵosᵸ tut fărşiróţ irá]

nu/ m̩băɬóţ/ m̩băɬóţ/ tu Bɕála di Ǵosᵸ avɕá-ń si pári maş́ dáu trei̯ familíi̯ fărşiróţ/ aɬánţ ɕrá m̩băɬóţ [aţei zburá áltâ soi̯ di noi̯ di fărş́eróţ] aɬtă sói̯a/ cam z-vâ ḑăcᵸ/ căti vărᵸ zborᵸ cámu◡ áltă sói̯a/ aşé// grɕa ca áltă sói̯a/ nɕ-akicăsɕámᵸ/ ma nɕ-akicăsɕámᵸ multᵸ ǵíni/ că i̯u ţi e nsusᵸ/ cu cai̯ armăń̡amᵸ căḑútă tu/ tu/ aşéţi tu dii̯alógᵸ/ límba nâ i̯ásti únă soi̯ ş́-tútă i̯ásti/

[aşé i̯ásti únă soi̯ i̯ásti ş́-ni̯-akicâsímᵸ]
[di d-i̯u avɕá vinítă arămăńii̯ Bɕála di Súpră?]
Bɕála di Súpră săntᵸ viníţ di ... ditᵸ Albaníi//

[ştii̯ d-i̯u ditᵸ Albaníi?]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

ă /şĉiu̯ / părínţîl̓a mel̓ znaĉi [adică] pápl̓ɛ́ń/ pápu̯ sănu̯ viníţ di Muzăkʲi̯e//

[Muzăkʲi̯e [ditu̯ cămpu̯/ dit cămpíi̯e]

Muzăkʲi̯e [Muzăkʲi̯]
Muzăkʲi̯a/ tamámu̯acó i̯u v-acâţắ/ acó di ǵosu̯ cătă la mári/ di /ditu̯ Albaníi̯a/ míni şĉiu̯ că Muzăkéi̯a/ áltă sói̯/ aşé spunɛ́á/ aşé spunɛ́á tátă-ńu//

[j-vâ ɖâţeá muzăkár̀ acóţi?]

i̯u tu ...? nu/ fărşi... [σ] [fărşiróţ] fărşiróţ [fărşiróţ vâ ɖâţɛ́á]
fărşiróţ/ maś mbɛ́ála di ǵósu̯ [ɛ] [k] mbɛ́ála di súpră avɛ́a maś cáma mulţ / mulţ cáma mulţ/ mulţ arɛ́á fărşeróţ// ma ńéma avɛ́ mbăɬóţ//

[fărşiróţă'l míni ştiu̯ că lucrá multu̯ cu ói̯li] cu ói̯li/da/
[aşé / ştii̯ aşé ţi lucrá cu oi̯ aşé sâ-ń ɖăţ ţi s-fâţɛ́á/ căti oi̯ avɛ́á/ cum irá cupíi̯a?]

ia/ aşé z-vâ spunu̯ míni z-vă spunu̯ că / tátâ-ńu̯a meu̯ nu̯ ári/ nu̯ ári lucrátă cu oi̯ puté / nu puté/ năs ári ngustítut/ năś árę cu cum z-ɖăcu̯ cu restauránt //

[grai fărşerot; Ndona Labro, 76 de ani, Ohrida, R. Macedonia]

[cum am venit în Ohrida]

[şi venirăţi din Beala de Sus aici în Ohrida?]

da/ din Beala de Sus /

[de câţi ani sunteţi aici în Ohrida?]

de la...anul o mie nouă sute douăzecişidoi / veniră tatăl meu şi mama mea în Bitolia/

[în Bitolia]

doi ani stătură în Bitolia / şi la o mie nouă sute douăzecişipatru / după doi ani/ veniră în Ohrida / şi de-atunci rămaseră în Ohrida / numai în acest loc suntem şi acum // uite / de-atunci sunt eu aici/ toţi suntem aici//

[sunteţi foarte bine // spuserăţi că venirăţi din Beala de Sus // Veniră mulţi aromâni aici în Ohrida atunci?]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

Din Beala de Sus veniră doar primii aromâni / primii aromâni care veniră în Ohrida erau tatăl meu şi mama mea//

[primii]

ce veniră din Beala de Sus//

[aşa]

apoi/ începură din Beala de Sus// mai încoace veniră oameni din Beala de Jos / din Câmp veniră mai mulți oameni//

[aceia din Beala de Jos erau tot fărşeroți?]

nu/ mbăloți//

[mbăloți]

mbăloți / în Beala / [ɛ] [K] în Beala de Jos erau fărşeroți / mi se pare/ numai două trei familii/ ceilalți erau mbăloți//

[mbăloți / a/ aceia vorbeau alt fel decât noi, decât fărşeroții?]

nu

[dar...]

alt fel ... / cum să vă spun / câte o vorbă / puțin diferită / aşa/ grăiau puțin diferit //

[ne înțelegeam]

ne înțelegeam / ne înțelegeam chiar foarte bine //că oriunde sus cu ce aromâni am făcut conversație graiul ne este la fel / cu totul la fel //

[aşa este / la fel este / şi ne înțelegem// de unde veniseră aromânii în Beala de Sus?]

în Beala de Sus sunt veniți din Albania//

[ştii de unde din Albania?]

ă ... / ştiu// ă ../ părinții mei adică bunicii [= din partea bunicului]/ bunicul / sunt veniți din Muzachia //

[din câmp / din câmpie]

Muzachia

[Muzachia]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

Muzachia / exact acolo unde v-ați oprit / acolo jos spre mare / din Albania // eu ştiu că e Muzachia / altfel .../ aşa spunea tatăl meu//

[şi acolo vă spuneau muzăchiari?]

unde/ acolo?/ nu / fărşe.../

[fărşeroți?]

fărşeroți

[fărşeroți vă spuneau]

fărşeroți / fărşeroți ... / numai în Beala de Jos / [K] în Beala de Sus erau mai mulți / mult mai mulți / mulți erau fărşeroți / nu existau deloc mbăloți //

[eu ştiu că fărşeroții lucrau mult cu oile]

cu oile / da/

[aşa /ştii aşa cam ce lucru făceau cu oile?/ câte oi aveau / cum era turma?]

uite / aşa / să vă spun eu // să vă spun că tatăl meu nu a lucrat cu oile niciodată //

[nu/ niciodată?]

el era administrator // el era / cum să zic / cu restaurant//

[pitiĝúni Şípsca]

[căndᵘ s-pitâḍ̯ḉá fiĉóru/ p̨ínă tu pitiĝúni apruḱá vărâ númă?]

S1: treį ḍăli/ treį ḍăli ilᵘ ţînę́/ dḉapóįa ilᵘ pitiḍá//

[treį ḍăli/ dúpă̱ treį ḍăli ilᵘ pitiḍá?]

aşé/ įa/ dúpă treį ḍăli ilᵘ pitiḍá/ dḉapóįa ilᵘ duţḉámᵘ la bisḉiḉă̱/ îl' bâgá núma ş-núna núma /núnlu//

[caį bâgá núma‿ficóruį?]

mḉa sų‿acâţóm noį núna ţį‿avémᵘ tíni//
[aşéţi]

e/ aţḉá‿u duţḉá unᵘ peşḱírâ ţ-ų-aduná calamână núntᵘ//

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

S2: destiméli
S1: distiméli/ e/ noi̯ Grc̦áva distiméli d̦ăţc̦ámu̯//
S2: a//
[aşéţi]
S2: ş-noi̯ vrem sâ zburăşti ca cumu̯u̯ şti
S1: disitiméli d̦âţc̦ámu̯ Grc̦áva cănd̦u̯ irámu̯ fc̦átă// au̯á d̦ăcu̯ peşkíru̯/

[tími di Greáva eşti?]

S1: di Grc̦áva escu̯/ di Grabóva/

[ş-ai̯ vinítă-ncọáţi]

S1: mi mârtái̯ au̯áţi//

[ti mă̯rtáşi/ cănd̦u̯ ti mărtáş tíni? cîţ ań avc̦ái̯?]

S2: di cîţ ań irái̯?
S1: di câţ ań arámu̯/ opsprăd̦áţi di ań//

[opsprăd̦áţi di ań/ multu̯ tíniră]

au̯áţi amu̯ tóra patrud̦ăţşoptu̯ di ań //

[e/ z-bânéd̦] //

[grai grabovean; Olga Pala, 79 de ani, Grabova [măritată în Şipsca], şi Lindia Bărdila, 42 de ani, Nicea [măritată în Moscopole], Albania]
[botezul la Şipsca]

[Ḱemal Ataturc şi Eléni Carínte]

Ḱemál Atatúrc înviţá liţéi di ... di̯-askérc̦ Bítulc̦ // şi Bítulc̦ s-arisí c-únă muşátă armănă/ di văru̯ mári avútu̯ parmatéftu‿cai̯‿u̯‿avc̦á paranúma Cạrínte/ fc̦áta sc̦-acl'imá Eléni Cărínte/ sc̦ ştíe că năsă tátă-su nu̯u̯ didé/ ş-únă sc̦ără năsă fc̦áţc̦ muabétc̦ cu nasiré dc̦-aţélu̯ cadétu̯/ Ḱemál Atatúrc/ Ḱemál Mustafá Atatúrc / şi fud̦í dc̦-acásă ca fugătọ́ră fără izíne di părínte/ di părínţii̯/ şi aţc̦á d̦úu aţeł [k] ș́i nc̦ási tu vărnă cásă z-dọármă di vărnă lálă dc̦-al Ḱemál Atatúrc/ şi aístu‿tátă-su erá múltu ... avc̦á máre autoritáte tu ... ca ... ca avútu̯/ părmătéftu di Bítule// nc̦áse ła piliţái̯/ şi că ştiá cai̯ i tátu̯-ał Ḱemál// ș́-nc̦áse la cása‿aţăłúi̯ a tátă-sui̯ şi nc̦ási u ło// áma

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

Bítule s-avḑă aţ̣á muabétę̦ că fuḑí aístă ś-că únă sę́ră irá tu cása cu Ḱemál Atatúrc/ dup-aţ̣é amᵘ̣ ṭivá ... ĝuvăsítă cu dúpă aţ̣é / j-dúpă aţ̣é γíni Ḱemál Atatúrc/ dę̦-apói̯a vínără aţ̣á ṭi u sculárę̦a tíńirilorᵘ̣ túrṭâ/ câ dę̦-apói̯a dup-aţ̣á s-fę̦áṭirâ ofiṭér!/ bitisí Académii̯a di asḱérę̦ Sărúnâ/ bitisí sépte deṭémbăr Bítule/ ś-ca şi̯ampărṭărâ/ aístă̯u ło tátă-su şi u mărită tră aṭéł îirácu ṭi lucrá la năsᵘ̣ tu duǵánę̦a lui̯ şi bâná Bítulę nắsă// Eléni Carínte erę́ muĺárę̦ cai̯ Ḱemál Atatúrc multᵘ̣ u vrę̦ ca-armắnă di Bítulę̦//

[grai mbălot; Iordan Tărța, 61 de ani, Beala de Jos, R. Macedonia]

[Kemal Ataturk şi Eleni Cărinte]

Kemal Ataturk învăța la liceul militar din Bitolia // şi în Bitolia s-a iubit cu o frumoasă aromâncă a unui mare negustor avut / care avea numele Cărinte // fata se numea Eleni Cărinte // se ştie că tatăl său nu o dădea pe ea (de nevastă nn.) // şi într-o seară ea a intrat în vorbă cu un cadet/ Kemal Ataturk / Kemal Mustafa Ataturk// şi plecă de-acasă / ca fugară/ fără voie de la părinți/ de la părinți // şi în ziua aceea/ acela/ [k] şi se duse într-o casă să doarmă / la vreun unchi de-al lui Kemal Ataturk// şi acesta/ tată-su/ era foarte .../ avea mare autoritate ca ...ca un om avut / negustor în Bitolia // se duse la poliṭist // că ştia cine era tatăl lui Kemal // şi se duse la casa aceluia / a unchiului lui / şi merse de o luă // dar în Bitolia se află de acea poveste că aceasta fugi şi că era în casa unde era şi Kemal Ataturk // după aceea am citit ceva că după aceea vine Kemal Ataturk / după aceea veni aceea ce o ridicară revolta Junilor Turci / că după aceea se făcu ofiṭer/ termină Academia militară la Salonic / termină la „ 7 decembrie” în Bitolia / şi ca şi cum se despărțiră / pe aceasta o luă tatăl său şi o mărită cu acel servitor care lucra la el la dugheana lui şi ea trăia în Bitolia //Elena Cărinte era femeia pe care Kemal Ataturk o iubea mult / ca aromâncă din Bitolia//

[spúsiră áltâ fę̦átă]

[aşé/ i̯a ḑă niȟámᵘ̣ cumᵘ̣ s-fâţ̣á cu fę̦átili]

S1: fę̦átă.../ avę̦á pátru fę̦áte/ fu‿únă fę̦átă ma márę̦a/ nu ę̦ará ahắtᵘ̣ mşátă/
[aşé]
u câftáră/ ḑắsiră c-aţ̣á fę̦átă nu‿u şţ̣á fiĉórlu cári fę̦átă ę̦ará// e/ va i̯ásă nafo̯árâ ś-u vę̦ádă// işíră năfo̯áră j-vę̦ádă ş-sco̯ásiră ma ńica/ ę̦ará ma mşátă aţ̣á// u viḑú/

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

u̯-arisí/ ne/ va isusímu̯ [k] va u susímu// dúsiră la isusíri/ spúsirâ álta// márça// marça nu fâțçá/ erá strămbă çará aδinatâ/ çará [...]// a/ bre/ nu çará țça/ elu̯/ lái̯lu corbu̯/ «nu viḍúi eu̯ aţ̦çá/ viḍúi álta/ çará mșátă»// «ohi̯ / aţ̦ça çará»// vrçο [ε] i̯o nu viḍúi aţ̦çá/ l-o păpusíră/ l'-u dç̧ádiră/ u lo dç̧apo̯á//

[ma cum l'-u dç̧ádiră?]

l'-u dç̧ádiră câ-ţ̦é..// i l'-u dç̧ádiră câţ̦é ipuḳipsí γrambólu//
S2: [ε] ma no/ nu va u l'ai̯/ va mâţ̦ locu̯/

[ma nu-l' dç̧ádiră prícâ cáma mári?]

îl' dç̧ádiră pái̯ cára/ îl' dç̧ádiră prícâ/ ála îl' dç̧ádiră aţ̦çá ți nu vrçá//

[mârátu fiĉóru̯// cându̯ s-fâţ̦çá aístâ/ tu ți ḳiró?]

S1: aţ̦çá s-fçáți ma nâpói̯ di noi̯ //

[grai pindean; Aglaia, 73 de ani, Samarina, Grecia]

[arătară altă fată]

[aşa / ia / zi puțin cum se făcea cu fetele [de măritat]?]

fată.../ erau patru fete // fu o fată / cea mai mare / nu era aşa frumoasă//

[aşa]

o cerură // ziseră [= crezură] că pe acea fată nu o ştia feciorul care fată era // da // o să iasă afară să o vadă // ieşiră afară să vadă / şi o scoaseră pe cea mai mică // era mai frumoasă aceea // o văzu / o plăcu // da// vom logodi / [k] o vom logodi // se duseră la logodnă // spuseră [= arătară] pe alta // pe cea mare// marea nu făcea [de el (n.n.) = nu era bună] // era strâmbă / era slabă / era ...// a / măi / nu era aceea / el / săracul / «nu o văzui eu pe aceea / văzui alta / era frumoasă»/ «nu / aceea era»// vrea [ε] ... eu nu o văzui pe aceea / i-au impus-o / i-o dădură / o luă//

[dar cum i-o dădură?]

i-o dădură căci...// i-o dădură căci îl promisese pe ginere

S2: şi «dacă nu / nu o să o iei / o să mănânci pământ»

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[dar nu-i dădură zestre mai multă?]

S1 îi dădu zestre /îi dădură zestre / dar îi dădură şi pe cea pe care nu o voia//

[bietul băiat // când se făcea [= întâmpla] asta / în ce timp?]

aceea se făcu după noi [=după nunta noastră].

[fţáta mşátă ş-fţáta urâtă]

aụá tu họár^{â}-nâ ţrá un^{ụ} fiĉór/ vidţá ^{u}nâ muśátă ś-únă urâtă// îl' didţá nivţásti/ c-atúmţina li didţá fţátili// şi mấ-sa ḍţa «lăi̯ fráti nu fáţi aţţá mşáta ś-lom^{ụ} urâta»// «oh́ mámo»» ḍấţţá el^{ụ}/ «voi̯ s-l'aụ mşáta».
S1: urâta ţará ma nţcuḱíră ///
e/ lásă z-veḍ tóra/

[z- ḍâcă doámna]

e/ ḍấsi mấ-sa/ «va mi mut^{ụ} únâ ḍúụă j-va mi dúc^{ụ} la mşáta»/ z-dúsi la mşáta şi-l' ḍấsi «vrţam n̪^{ẖ}am alụát / lţa fţátă/ di căpistţári»//
voi̯ cum îl' ḍâţéţ aţţá ţi frăm^{i}dăm^{ụ}?

[căpistţári]

căpistţári// ḍấsi ţa «u, této si-z daụ căt^{ụ} vrei̯»/ mşáta// ş-scọási ţa cáşt^{i} cât‿u scọási îl' dţádi múlt^{ụ}‿alụát^{ụ} //
S2: câ nu‿u‿avţá látă căpistţárţa dip^{ụ}//
S1: z-dúţi la urâta «álţa fţátă» ḍấsi «vrţam ^{nh}ámu alụátu di câpistţári trâ [ε] ḍấsi/ trâ γitríi̯e / va-ń dai nhámă «a lţa tétă aér^{i} frăm̪dái̯» ḍấsi «şi-u lai̯ căpistţárţa»/ a urâta /s-dúţi la híl'u-su şi-l ḍấţi/ «m-tţa mşátă cîtụ‿alụátu?» «la urâta nu-ń dţádi câ nu-avţá câ ţará látâ căpistérţa» ḍáse// «ái̯de mái̯co» ḍáse «z-lómụ‿ a urâta» ḍáse «ş-alásu mşáta» ḍáse //

[grai pindean; Aglaia, 73 de ani, Samarina, Grecia]

[fata frumoasă şi fata urâtă]

S1: aici în sat era un fecior / vedea [= îi plăcea] o frumoasă şi o urâtă // îi dădeau nevastă [îl însurau] / că pe-atunci le dădeau fetele // şi mama sa spunea «măi frate,

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

nu trebuie să o luăm pe aia frumoasa» // «nu, mamă»// zicea el // «vreau să o iau pe frumoasa»
S2: urâta era mai gospodină//
S1: ei / lasă să vezi acum //

[să zică doamna]

da
zise mama sa / «o să mă ridic într-o zi şi o să mă duc la frumoasa» // se duse la frumoasa şi-i spuse «vrem puțin aluat / măi fată / din albie» // voi cum îi spuneți la aia în care frământați?//

[căpisteari [= albie]

albie // zise ea «o / mătuşă / să-ți dau cât vrei» frumoasa // şi cam aşa / ea cine ştie cât scoase // îi dădu mult aluat //
S2: că nu spălase albia deloc//
S1: se duce la urâta / «măi fată» /zise / «vrem un pic de aluat din albie» / zise/ «de leac / o să-mi dai puțin?» // «măi mătuşă, ieri am frământat» / zise / «şi spălai albia» / urâta [zise (n.n)] // se duce la fiul său şi-i zice /«uite, frumoasa cât aluat îmi dădu? urâta nu-mi dădu /că nu avea / că era spălată albia»// zise / «aide, maico» /zise/ «să luăm urâta» / zise/ «şi las-o pe frumoasa»/ zise//

[grai pindean; Aglaia, 73 de ani, Samarina, Grecia]

[alăcsíreạ a laptilúi̯]

[vărâ adéti ştiț sə̯-ń ɖâțéț aşé căndu̯ alâcsíț láptili cu alț cai̯ aru̯ lápti/ fâțéț?]

s-alâcsím‿ láptili cu̯‿alț s-adârămu caşu̯‿aşé? aț̣ạ́li lẹ-adărám unăọ́ară paľá lẹ-adârámu̯ //

[ma ştii̯ sâ-ń ɖăț vără adéti de-aț̣ạ́? di vău̯ kiró? / ɖă-ń]

ştiu̯ di vău̯ kiró cumu̯-adârá pápańľ/ únạ̄ ɖúu lọa Níclu/ únă ɖúu lọaṃ i̯o lápte// ş-lu̯-adârám caşu̯// aț̣ạ́ ştiu̯// láptili̯-a lui̯ lụ́amu̯ i̯o/ dáu ɖáli / trei̯ ɖáli// alánti trei̯ ɖáli l-dădeámu̯// lânâ tóra teleftéę̣a lu̯‿adára pápańli// ma noi̯ tóra vâ ɖáș̣u câ adârămu̯ ma múlti oi̯ cathi únu/ [ε] amu̯ op‿súti di nûmáľi//

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[(e) cắti?]

op‿súti di nûmáľi

[únă sútă?]

op‿súte/ op‿súte/ dáu cupíi̯ cắti pátru súte/ [aşéți]/ dáu cupíi̯ cắti pátru súti //

[ş-cắț picurári ai̯?]

doi̯ / po̯áti únu̯/ câțé am-ş‿fîcórľi //

[ai̯ ş-fîcórľi cai̯ agútă]

e!
[aşéți]

tóra avę́ám doi̯/ únu vo̯i tóra câ víni[ră] dóľi fîcóri di ǩíma/ ațélu̯ fîcórlu̯-a meu̯ de asę́árą̃ ę́ará a meu̯/

[a tău̯]

ațélu̯ lucrę́áo̯ă maǩínă/ lucrę́áo̯ă aftuǩínitu̯ mári/ astâmâțí tóra/ ári ş-tóra dáu trei̯ cupíi̯ țę́-a dárâ ațélu̯ lúcru/

[ári]

doi̯ súndu / doi̯ sundu//

[i̯u ári? tu ți hori aua̯ți Samarínă?]

aéstu ți vińí tóra aua̯ / ę́a/ z-dúți cáthi anu̯ cu îco̯árîli ǩíma/aéstu̯ ți ę́ará tóra aua̯ //

[cu îcîco̯árili z-dúți?]

cu îcîco̯árâli z-dúți aua̯ ațélu̯ ę́áste / [nu cu maǩína?]
ę́áste oǩ cu maǩína //
S2: nu po̯a z-dúcą̃/ câțé va s-múlgă// tóra to̯ámna nu̯ áre mulo̯éáre/ j-dúsi niǩámu̯// aéstu aua̯/ dúsi //

[cắti o̯ắli fáți?]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

fáţi unᵸ meśᵸ/

[unᵸ mesᵸ fáţi pi ĉiĉo̯ári]
[ş-pi-i̯u ne̯ad̯i pitᵸ múnti?]
fúd̯i ísi ĺíma Griviná / ş-ísi ĺíma Calabắcă/ Discátă //

[pitᵸ ţi hor̈ tre̯áţi?]
túti ho̯árili cắti suntu de̯-au̯á pắnă̯ Lárisa//

[poţ să-ń d̯ắţ cătivá aşé niscắnti]
po̯ z̯d̯ắcᵸ i̯o/ ahurĺáşti de̯ao̯ae̯a/ Polimére̯a/ Filipéi̯i/ Zmícse̯a/ ma ĺíma Anávrita/ Γrevená/ Discáta// măγiripse̯áşti cále̯a/ ári caţarólᵸ //

[aşé?]

adárâ macaróni/ adáră̯ fâsúlᵸ//

[ş-fúd̯i cu muľérili ma ş-fắră?]
fắrâ muľári //

[fắrâ muľér̈]
nu u ľa muľáre̯a/ [nu u ľa muľáre̯a]//
s-adúnâ paréi c-unu̯̲ altᵸ/ e̯ásti nínga unᵸ/ sun̯ dau̯̲ cupíi̯̲/ cu trei̯̲ bârbáţ/ po̯áti trei̯̲/ po̯áti pátru/

[po̯áti pátru/ aşéţi] [ş-ma nínti fud̯eá túttă ho̯ára ma maş bârbáţ]
tútâ ho̯ára vd̯ea/ me̯a tu [...] únă níľi náu súti pân tu únă níľi náu súti şaptid̯ắţi /

[únă níľi náu súti]
e tóra şaptid̯ắţ [...]

[ş-ţi ncârcátᵸ pi caľ ş-pi γumár̈]

ngârca tútá páde̯a/ i ţi ave̯ámᵸ di muľérli/ túti li ncărcắm nalᵗ/

[vilénd̯i túti]
vilénd̯i / śkiníi̯̲ ate̯á únă ĉidíri te̯-ave̯á/ ĉidíri-i̯̲ d̯âte̯ám noi̯̲/ bâgá ca śkiníi̯̲ aşéţi/ ate̯á u̯̲-adârá di cắprínă̯ di cắpri/ nu bâgá.../

[ţe̯a s-nu tre̯ácă ápa]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

s-nu trɛ̧acâ ápa năúntrū/ u̯-apuftusíi̯ i̯o/ u̯-avɛ̧á mána níca‿acásă/ tóra mu‖érli li̯-arcárâ náparti/ di ţisprăḑáţi di ḑăli ahăt fâţɛ̧ám/ vḑɛ̧ám dɛ̧apói̯a/ [aşéţi]/ [ş-îlimɛ̧áńi?] to̯ámna fuḑɛ̧ám [ş-fiĉóri̯i̯?]
áma ɛ̧rái̯ ńicᵘ̯/ ti lu̯a/ cu mâmăńl'i pi ca‿análtᵘ̯ [pi calᵘ̯ análtᵘ̯] [mu‖érli pi ca‖' ş́idɛ̧á?] e/ ca s-avɛ̧á cătă vărâ mu‖ári stătɛ̧á/ ma múltili di că ţi̯-avi̯á ca‖' sătɛ̧á/ nu̯-avɛ̧á tuţ //

[nu avɛ̧a tuţ ca‖'?]

[ş‿cai̯ nu-avɛ̧á ca‖' ţi făţɛ̧á?]

cu ĉo̯árli [pi ĉiĉo̯ári?] pi ĉo̯ári/ [mârátili[[ş-ţɛ̧-avɛ̧á tu ĉiĉo̯ári? ţi băgá tu ĉiĉo̯ári ca s-ţănâ aşéţi?]
ţe avɛ̧á!/ bâgá póδimă/ ţi póδimă avɛ̧á bâgátă atúmţlɛ̧a nu ştíu̯/

[băgá ţârúḧ?]
ţârúḧi/ alţivá ... ţârúḧi ţivá galóĉ avɛ̧á [oḧ] e!/ di i̯u va lɛ̧-avɛ̧á ş-ţârúḧli?!/ ţârúḧ nu băgá tuţ/ cắti vâr bâgá / [cai̯ aveá]/ cárɛ̧ ‿avɛ̧á/ z-ḑâc i̯o//
[ş-cai̯ nu? ţi bâgá? pârpóḑ]
/ e/ lâpúḑ avɛ̧á/ lâpúḑ di lắnă/ gro̯ási lâpúḑ/ oḧ lâpúḑ di̯-aɛ̧sti ţi băgắmᵘ̯ noí/ [cum irá aţɛ̧á?] lâpúḑli̯-aţɛ̧áli ɛ̧ára di ... lɛ̧-adrá mûmắńli cu mắna/ cu vilóna/ cu vilóna di lắnâ di oi̯ //

[grai pindean; Gachi, 61 de ani, Samarina, Grecia]

[schimbul de lapte]

[ştiţi să-mi spuneţi vreun obicei aşa când schimbaţi [= puneţi împreună] laptele cu alţii care au lapte / faceţi aşa?/]

să schimbăm laptele cu alţii ca să facem brânza / aşa / pe acelea le făceam odată / în trecut/ le făceam//

[dar ştii să-mi zici despre vreun obicei din acelea? de odinioară?]

ştiu odinioară cum făceau cei bătrâni / o zi lua Nicu / o zi luam eu laptele / [aşa] / şi îl făceam brânză / asta ştiu /laptele lui îl luam eu / două zile / trei zile/ în celelalte trei zile dădeam // până acuma în urmă obiceiul îl făceau cei bătrâni // dar noi acum v-am spus că făcurăm [= strânserăm] mai multe oi fiecare dintre noi / [ɛ] am opt sute de animale //

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[ɛ] câte ?]
opt sute de animale//

[o sută?]
opt sute / opt sute/ două turme de oi câte patru sute //

[aşeți]
două turme de oi câte patru sute

[şi câți ciobani ai?]
doi/

[doi?]
poate doi / poate unul / căci am şi băieții //

[îi ai şi pe băieți să te ajute]
da!
[aşa]

acum aveam doi / unul plecă acum / că veniră amândoi băieții de jos [= din câmpie] / băiatul acela de ieri seară era al meu //

[al tău]
acela lucrează cu maşina // lucrează cu o maşină mare / acuma a încetat [să mai lucreze (nn.)] / are şi acum două / trei turme cu care face acel lucru [= practică acea ocupație]

[are]
doi sunt / doi sunt//
[unde sunt? în ce sate? aici în Samarina?]

ăsta care a venit acum aici merge în fiecare an pe jos / în vale / ăsta care este acum aici/
[se duce pe jos?]
pe jos se duce aici // acela este ...

[nu cu maşina?]
nu este cu maşina//
S2: nu poate să se ducă căci trebuie să mulgă [oile (nn.)]
acum toamna nu se mulg oile // a plecat puțin acesta de-aici / a plecat//

[câte zile face pe drum?]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

S1: face o lună //

[merge o lună pe jos]
[şi pe unde merge prin munte?]

pleacă direct jos / la Grevena şi drept în jos la Calabaca / la Discata//

[prin ce sate trece?]
ă!
[prin ce sate trece?]
prin toate satele câte sunt de-aici până la Larisa//

[poți să-mi spui câteva? / aşa câteva?]
pot să-ți zic eu / începe de-aici / Polimeri / Filipei/ Smixi/ mai jos Anavrita / Grevena /
Discata // îşi fac de mâncare pe drum / au casoletă /

[aşa?]
fac macaroane //

[aşa]
fac fasole //

[şi pleacă cu femeile sau fără?]
fără femeie//
[fără femeie]

pe femeie nu o ia//
[pe femeie nu o ia]
se adună într-un grup unul cu altul / este încă unul // sunt două turme cu trei bărbați / poate trei / poate patru /

[poate patru / aşa// şi în trecut pleca tot satul? sau numai bărbații?]
pleca tot satul /uite ... în ...
[σ] 1900
1970
[1970]
da, acum în anii 70

[şi ce încărcați pe cai şi pe măgari?]
încărcau toată zestrea / tot ce aveam de la femei / pe toate le încărcau sus//
[pături / tot?]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

pături / funii avea / funia aceea / un cort ce-aveau / cort îi ziceam noi// puneau ca nişte funie aşa / pe aceea o făceau din păr de capră / nu puneau ...

[ca să nu pătrundă apa]
să nu pătrundă apa înăuntru // eu apucai vremea aceea / o avea mama încă acasă // acuma femeile le-au aruncat deoparte // cincisprezece zile / atât făceam / apoi plecam//

[aşa / şi copiii?]
toamna plecam //
[aşa / şi copiii?]
dacă erai mic te luau bunicile sus pe cal //

[sus pe cal / pe cai // femeile stăteau pe cai? //]
da / dacă era vreo femeie stătea / dar cele mai multe dacă aveau cai stăteau [pe cai (nn.]]/ nu aveau toți//

[nu aveau toți cai?/ şi dacă nu aveau cai ce făceau?//]
pe picioare [= pe jos]
pe picioare?
pe picioare //

[săracele!// şi ce aveau în picioare? / ce puneau în picioare ca să țină? aşa/ ce aveau=]
ce să aibă! / punea încălțăminte / ce încălțăminte puneau atunci / nu ştiu/

[puneau opinci?]
opinci / altceva ... / opinci / ceva galoşi aveau /

[aha]
da // de unde să fi avut opinci? // opinci nu puneau toți / numai unii puneau //

[cine avea]
cine avea / să zic eu //

[şi cine nu? ce punea? ciorapi?]
da / călțuni aveau / călțuni de lână / călțuni groşi / nu ciorapi de-ăştia ce punem noi //

[şi cum erau aceia?]
călțunii aceia erau de ... îi făceau bunicile cu mâna //

[cu mâna?]
cu andreaua / cu andreaua / din lână de oi [îi făceau (nn.)].

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[di Băi̯ása]

[ți i̯ásti Válʿa Căldă?]

Válʿa căldă ʿásti unᵘ̯ locᵘ̯ țe .../ ma cum să z-ḑăcᵘ̯ tóra.../ ʿásti un locᵘ̯ tu múndi/ dúpă múntilʿa̯istu au̯áți/ acó i̯u ndjisʿáʂti/ nu-i̯ ḑăcᵘ̯ aístâ Válʿa Căldạ/ [nu-i ḑăcu auá?]//
Válʿa Căldă̯i̯ ḑăcᵘ̯...//

[nunḑʿánă] multu n̡ḑʿánă/ ți ʿará ca sóii̯ di ɦímạ̯aγ´ó/ ɦilaδí mácâ erá tu múnti ʿrá căldu lóclu//

[aʂéți] [ʂ-țʿ̯á̯re acóți?]

múnti [múnti] múnti i̯ásti / ʂ-ʿásti ca ɦiládă / ǩiláδă ʿásti //

[aʂé]

S2: noi̯ vále-i̯ țemᵘ̯ a tráplui̯/ i a ár̆ăului̯ ma ńicᵘ̯/ tropᵘ̯/ váli sta latinică ʿásti únă ǩiláδă //
S1: acó i̯u n̡ǵ isʿáʂti arấu̯lu//
S2: acó i̯u n̡ǵ iseáʂti arấu̯lu//

[ári príĉi acóți?]

ári di túti ... ári //

[ți ári?] aγnó ári cắpăr/ ári pórĉi/ ári zū̃rcắḑ / ári ľépur̈/ áγur˘̈ cắpri//
[urʂi̯ ́ári?]
[úrsă sígur ári//
[lúpu?]

ʂ-lúpu e/ tóra ma năpói̯ ári ma múltu ți̯-avʿá próțăľ ań/

[n̡họ́ără ɣíni aísti?/ úrsa/ lúpu?]

ɣínᵘ̯/ e// γ´íni úrsa// lúpu e//

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[fáţi zńíi úrsa căndᵘ̯ γ´íni?]

úrsa ári vinítă aᵤ̯á_ i̯a pîrǵósᵘ̯// aᵤ̯á şi ... ɖáţi ţinsprăz di ɖăli/ ş-nísl'i tuţ irá prî púnti// e/ úrsă̯/ úrsă̯/ úrsa trăcú prę̯_aᵤ̯á/ trăcú prę̯_acó şi vɖi náparti//

[nu s-aspârără ńíţă l'?]

e di pâr púnti/ úrsa dę̯-aǫ́áţi sę̯-aspârę̯ără/ e/ dę̯-acló /s- andăprăíră aᵤ̯áţi// úrsă̯/ úrsă̯/ úrsă̯/ vɖi úrsa/ ţi v-adârá păn tóra?// ş-lúpu ...

[nu măcă oámiń?]
[ma-i vátâmâ?]

ma i̯-aveá mâcátă pápăń'i noi̯ nu va erámᵘ̯//

[aşéţi]

S3: aşé avę̯ám i̯o papᵘ̯ şi-ń ţę̯a căndᵘ̯ ęrámᵘ̯ ńicᵘ̯ ş-mi pitrâţę̯á i̯uvá s-adúnᵘ̯ i múla/ i váca sę̯ára/ i ţivá nămál'e ţę̯-avę̯ámᵘ̯ aᵤ̯á_acásâ/ nâ mi ţę̯ámᵘ̯ / «câţé nu ti duţ?»// «că ń-u fríc̣ă̯»// «căţé ţâ-i̯ fríc̣ă̯// di lupᵘ̯ j-di úrsă// ca s_ţi mâcá úrsili ş-lúkii̯» / îl' ţę̯am noi̯ / «erái̯ tíni?

[ǵíni ɖâţę̯á]

úrsa ári / ári múltă/ ála nᵤ̯-adárâ zńíę̯/ [nu-adără zńíi̯ę̯] păn nu ş-la nămál'e adără zńíe că căţé psăni úrsę̯ s-aᵤ̯ ˆndulţítă tra s-l'a nămál'e//

[el'i măcâ pǫ́ámi]
ca s-mâcá túti úrsili nâmál'i nu va avę̯á [...]/ [k] căţé úrsa nu-avę̯á anáńǵi úti ti câń / úti ti ǫ́ámiń//

[lilíĉi ári Válę̯a Căldă?]
ári//
ţi lilíĉi ári?
lilíĉi ári ahăti múlti ţi ...nu li ştimᵘ̯ núma/ nu li ştimu núma [lulúɖ] / ári ma múltili di pandú di lóclu tutᵘ̯/ ári ma múltili lilíĉi/ soi̯ di soi̯//

[ţi hrómi?]
íţi vrei̯/ íţi nu-ţi z-dúţi míntę̯a// ş-aróśi_ári//
S2: lilíĉe aróśi/ lilíĉe ţemᵘ̯//

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[aşé]
S3: noi̯ u ḑăţému̯ ş mirĝánâ/ aţ̧áu únă/ ţi-i̯ únă lulúðă/ aţ̧á ţi i̯ásti lilíĉe pragmatiḱé lilíĉe pi rămănéşte l'-ḑâţém ś-a fc̦átîl'ei̯ câţé i̯áste mşátă fc̦áta ca lilíĉe/ca únă lilíĉ̯aróşe/ aróş́e ca mirĝánă //

[aróş́e ca mirĝánă/ aşé c̦ásti?]

ś-análtă ca fidánă//

[aşé i̯ásti] [cănticu aístu̯/ cănticu̯ i̯ásti]

omos/ ári múlti/ ári múlti/ múlti lilíĉi/ ţi suntu̯ şi cum sâ-z-ḑăcu̯ míni/ votanicá/ nu ştiu i̯o sâ-z ḑâcu̯/ trâ ǵatricó//

[a! ti ǵitríi̯i]

trâ ǵitríi̯e//

[trâ ǵitríi̯e/ aşé]

au̯áţi ári ş-múltu le vársam/ varsamó ...//
[...]

[mulţ ḱiń viḑúi̯ tu... pe... cálc̦a]
mulţ e / ḱiń créscu sígur au̯áţi//

[ḑádâ ári?]
ne/ ári ḑádâ/ e/ i̯u ári ḱiń ári j-ḑádâ/

[ári j-ḑádâ] [ţi i̯ásti ḑáda?]

ḑáda i̯áste ... / la râdâţína di cáthi pómu../ cănḑu crc̦áşti múltu/ asco̯áti únă̯ aruś́ină//

[aşé]

e/ ş́i sc̦-adără emflihtálu [φλεκτω] e/ emflifhtólu //
[aşé]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

S1: daị́ fóclu/
S2: cu şpírtulʮ aprínḑă fóclu/

[aprínḑâ fócu]

nu lipsɕáşti úti gazʮ/ úti altuțivá/ ş-l'a şpírtulʮ s-apríndi lémnulʮ ți s-apríndi//

[ți s-apríndi] [bun/ aşé ịásti]

nu putriḑáşti vârâọárâ [nu vârâọárâ]
S3: únă sútâ di-ań s-ɦíbâ nu̯ári anánǵi di ţivá/ [nu ári]

[lemnʮ di priscʮ/ di pliscʮ ári? nu ştịu cum ḑâţɕá pápu, piscʮ, priscʮ, príşină̯] picsúri
[a?]

picsári/ picsári̯a prísinli//

[ţi-ị́ aţélʮ?]

picsárɕa-ị́ un lémnu ți-s ahtári nu s-adárâ ma múltu de-ahătʮ di groásị/ sɕ-adárâ cârlibắńli adárâ prísinli aţɕá ți stróńǵi ți stróńǵilu/ ţɕ-adárâ pârǵósʮ/ ţi-li ḑắţi prísini// S2: bâgá tu fusʮ di turţɕá mľérli//

[grai pindean; Ianachi A., 52 de ani, Băiasa, Grecia]

[din Băiasa]

[Ce este Valea Caldă?]

S1: Valea Caldă este un loc ce .../ dar cum să-ți zic acum / este un loc în munte / după muntele ăsta de aci / acolo unde începe / nu-i spun la asta Valea Caldă //

[nu-i spun aici (=la locul ăsta de aici) ?]

Valea Caldă-i spun ...//

[dar mai sus]

mult mai sus/ ce era ca un soi de hău / adică chiar dacă era la munte/ era cald locul//

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[aşa şi ce se află acolo?]

munte este şi este ca vale / vale este//

[aşa]

S2: noi vale-i spunem pârâului sau râului mai mic / pârâu/ vale pe latineşte este o *hiladhă* (= *vale* în greacă)//

S1: acolo unde începe râul //

S2: acolo unde începe râul //

[există animale sălbatice acolo?]

există de toate ... / există //

[ce există?]

există capre / există porci (mistreți nn.) / există căprioare / există iepuri / capre sălbatice //

[urşi sunt?]

desigur, există urşi //

[lup?]

da / şi lup / acum mai înainte erau mai mulți în primii ani]

[vin (animalele) astea în sat: ursul, lupul?]

vin/ da // vine ursul // da / şi lupul //

[ursul face pagubă când vine?]

ursul a venit aici/ iată/ dedesubt // aici şi ... (acum nn.) zece/ cincisprezece zile / şi toți cei mici [= copiii] erau pe punte // da / ursul! / ursul! / da ursul trecu pe-aici / trecu pe-acolo şi plecă departe //

[cei mici nu s-au speriat?]

da / de pe punte // ursul acolo / se speriară / da/ de-acolo se-adăpostiră aici // ursul / ursul/ ursul / plecă ursul / ce ar fi făcut până-acum ? // şi lupul ...

[nu mănâncă oameni? sau îi omoară]

dacă i-ar fi mâncat pe bunicii mei noi nu am fi existat //

[aşa]

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

S3: aveam eu un bunic şi-mi zicea / [...] când eram mic şi mă trimitea seara undeva să adun [=să aduc acasă] catârul sau vaca / sau ceva animale ce aveam pe-aici, pe-acasă / / ne zicea / «de ce nu te duci?»// «pentru că mi-e frică» // «de ce ți-e frică» // «de lup şi de urs» // «dacă te-ar fi mâncat urşii şi lupii» // spuneam noi// «ai mai fi fost tu?»

[bine zicea]

există mulți urşi / dar nu fac stricăciune / nici la animale nu fac stricăciune / căci puțini urşi s-au îndulcit ca să ia animale (domestice) //

[ele mănâncă poame]

darcă ar fi mâncat toți urşii anìmale (domestice) nu ar mai fi existat niciunul [...] pentru că [k] ursul nu are frică nici de câine / nici de oameni//

[sunt flori în Valea Caldă?]

[sunt]

[Ce fel de flori sunt?]

sunt atât de multe flori ce .../

[nu le cunoaştem denumirea]

nu le ştim numele //

[flori]

există mai multe / pretutindeni /

[de unde?]

din tot locul / (aici nn.) sunt cele mai multe flori / fel de fel [= de toate soiurile] //

[ce culori?]

orice vrei / orice la care nu ți se duce gândul [= nici nu te gândeşti] // sunt şi roşii //

S2: flori roşii / flori spunem //

[aşa]

S2: noi spunem şi mărgean / aceea una / ce e o floare/ ce e o floare adevărată //floare pe aromâneşte îi spunem şi fetei pentru că este frumoasă ca o flaore / ca o floare roşie / roşie ca mărgeanul//

[roşie ca mărgeanul / aşa este]

şi-naltă ca vlăstarul//

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[aşa este / e un cântec ăsta / cântec este]

însă există multe / sunt multe flori / ce sunt şi se cheamă / eu / în botanică / nu ştiu să spun/ pentru leac //

[a! pentru leacuri!]

pentru leacuri //

[pentru leacuri / aşa]

aici există şi mult barsam//

[văzui mulți pini în ... la ... [k] pe drum]

ce? //

[pini]

da / desigur / pini cresc aici //

[zadă există?]

da/ există şi zadă//

[ce este zada?]

zada este ... / la rădăcina fiecărui pom ... / când creşte foarte mult / scoate o răşină //

[aşa]

da / şi se face ceva inflamabil / inflamabil //

[aşa]

S1: aprinzi focul //

S2: cu chibritul aprinzi focul //

[aprinzi focul]

nu trebuie nici gaz / nici altceva / şi cu chibritul se aprinde lemnul ce ia foc //

[ce se aprinde] [bine/ aşa este]

nu putrezeşte niciodată//

[niciodată]

S3: niciodată / o sută de ani să fie şi nu are nevoie de nimic //

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)

[nu are (nevoie) nn.]

[există lemn de prisc? nu ştiu cum zicea bunicul: *pisc u̯*, *prisc u̯*, *príşină*?]

merişor//

[ce?]

merişor / merişorul prisnelului //

[ce este acela?]

merişorul este un lemn ce este aşa / nu se face mai mare de-atâta / de gros/ se fac cățele [= cârligul cu care se prinde oaia de picior] / se fac prâsnele [= capătul conic din partea de jos a fusului de tors (care înlesneşte rotirea acestuia); sfârlează; titirez] / aceea ce e dur/ ce e dur/ ce lucrează pe dedesubt / ce le spune prâsnele //

S3: puneau în fus de torceau femeile //

AROMANIAN DIALECTAL TEXTS FROM GREECE, R. MACEDONIA, ALBANIA

ABSTRACT

The Aromanian dialectal texts registered on field during 2016-2107 in Greece, Albania and R. Macedonia belong to various idiolects: *Pindean, Farsherot, Gramostean*, *Mbălot*. The texts are written in phonetic transcription and accompanied by transliteration in literary Romanian language.

Institutul de Lingvistică al Academiei Române
„Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”,
Bucureşti, Calea 13 Septembrie nr. 13

BDD-A29398 © 2018 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:57:44 UTC)